

Právo a judikatúra v praxi

Výber z najzaujímavejších nových rozhodnutí súdov

Obsah:

- 1. Dosiahnutie zhody medzi zápisom v OR a skutočným stavom. Prejudiciálne posudzovanie platnosti listín**
Uznesenie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1VObdo/1/2021 zo dňa 24. 6. 2021
- 2. Parametre odôvodneného zmeškania pojednávania**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obdo/34/2020 zo dňa 31. 8. 2020
- 3. K dôvodom a účinkom nahradenia súhlasu druhého rodiča s nepovinným očkovaním**
Rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 21CoP/82/2020 zo dňa 15. 12. 2020
- 4. Právny režim obchodno-právneho ručiteľského záväzku**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Obdo/5/2020 zo dňa 29. 4. 2020
- 5. Rozsah identifikácie osoby v žalobe**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/61/2020 zo dňa 29. 4. 2020
- 6. KS ZA na rozdiel od KS PR (sp.zn. 7Cob/12/2020): Nárok na úroky z omeškania z nevyplateného poistného plnenia vzniká už uplynutím lehoty podľa § 11 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z. z.**
Rozsudok Krajského súdu Žilina sp. zn. 10Co/80/2020 zo dňa 30. 12. 2020
- 7. K možnosti zníženia výživného neodkladným opatrením, ak v neskončenom konaní o zapretie otcovstva vyšlo najavo, že otcovstvo je vylúčené**
Uznesenie Krajského súdu Košice sp. zn. 8CoP/310/2020 zo dňa 4. 1. 2021
- 8. K trvaní prekážky v práci v súvislosti s časovým rámcom, v ktorom má byť zamestnanec osobne prítomný v ambulancii lekára**
Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 15CoPr/2/2014 zo dňa 29. 10. 2014
- 9. Úmysel dodávateľa získať bezdôvodné obohatenie je daný chýbajúcimi údajmi pre výpočet RPMN, jej nesprávnej výšky a celkovej čiastky úveru; k dôkaznému bremenu ohľadom úmyslu**
Rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 1CoCsp/16/2020 zo dňa 17. 12. 2020
- 10. K fyzickému napadnutiu kolegu ako k dôvodu pre ukončenie pracovného pomeru**
Rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 12CoPr/4/2020 zo dňa 30. 6. 2020
- 11. K obsahu náležitej starostlivosti potrebnej pre zvrátenie následkov zmeškania lehoty na zaplatenie udržiavacieho poplatku za patent**
Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 23S/55/2020 zo dňa 25. 11. 2020
- 12. K spôsobilosti leasingového nájomcu uzatvoriť zmluvu o dielo spočívajúcu v oprave predmetu leasingu**
Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 43Cob/38/2020 zo dňa 30. 6. 2020
- 13. Ak správca neuvedie pri uzatváraní zmluvy údaje o úpadcovi, platí, že koná vo svojom vlastnom mene**
Rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 8Cob/70/2019 zo dňa 30. 6. 2020
- 14. Prípustnosť dovolania pri nerešpektovaní prejudiciality**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obdo/6/2020 zo dňa 29. 5. 2020
- 15. K postúpeniu pohľadávky na náhradu škody z titulu nutnosti vynaloženia nákladov na prenájom náhradného vozidla na prenajímateľa vozidla**
Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 41Cob/33/2020 zo dňa 13. 8. 2020

1. Dosiahnutie zhody medzi zápisom v OR a skutočným stavom. Prejudiciálne posudzovanie platnosti listín

Uznesenie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1VObd/1/2021 zo dňa 24. 6. 2021

Anotácia:

Predmetom konania bola dovolateľom nastolená otázka – „či je možné prejudiciálne posudzovať platnosť rozhodnutia valného zhromaždenia spoločnosti s ručením obmedzeným, prípadne iných listín predložených ako súčasť návrhu na zápis údajov do obchodného registra v konaní vo veciach obchodného registra“.

Právna veta:

- I. V konaniach vo veciach obchodného registra nie je registrový súd oprávnený prejudiciálne posudzovať otázku neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia, o ktorej môže rozhodnúť len súd v civilnom sporovom konaní na základe žaloby podľa § 131 Obchodného zákonníka.
- II. Sfalšovaná listina nepredstavuje spôsobilý podklad pre vykonanie zápisu údajov do obchodného registra. Ak registrový súd vykonal zápis údajov do obchodného registra na podklade sfalšovanej listiny, je tento zápis nesprávny a v konaniach vo veciach obchodného registra je registrový súd povinný zosúladiť zapísaný stav so skutočným právnym stavom, ktorým sa rozumie stav, ktorý bol v obchodnom registri zapísaný pred predložením sfalšovanej listiny.
- III. V konaniach vo veciach obchodného registra o dosiahnutí zhody medzi zápisom v obchodnom registri a skutočným stavom (§ 200a ods. 1 O. s. p.) a v konaniach o zosúladienie údajov (§ 289 C. m. p.) je registrový súd oprávnený posudzovať, či listina priložená k návrhu na zápis údajov do obchodného registra je zápisuschopná, a to aj v prípade, ak na jej základe došlo k vykonaniu zápisu. Predmetné posudzovanie v týchto konaniach zahŕňa oprávnenie registrového súdu prejudiciálne posudzovať otázku (ne)platnosti listín, ktoré boli predložené k návrhu na zápis údajov do obchodného registra, ak priamo z predloženej listiny vyplýva, že táto listina ako celok alebo jej časť je v rozpore s kogentným ustanovením zákona, alebo ak predložená listina neobsahuje zákonom predpísané podstatné náležitosti, ktorých absenciu zákon sankcionuje absolútnou neplatnosťou právneho úkonu; ako aj oprávnenie posúdiť, či predložená listina bola sfalšovaná. V takýchto prípadoch môže registrový súd rozhodnúť o zosúladiení údajov zapísaných v obchodnom registri so skutočným stavom aj bez toho, aby o týchto otázkach rozhodol najskôr súd v civilnom sporovom konaní.

Právna oblasť: Obchodné právo, Civilné mimosporové konanie

Právny inštitút: Obchodný register

Súvisiace predpisy a ustanovenia: CMP – § 289 a nasl., § 299 a nasl.

2. Parametre odôvodneného zmeškania pojednávania

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obdo/34/2020 zo dňa 31. 8. 2020

Anotácia:

Súdy nižších inšancií odôvodnili svoje rozhodnutie tým, že žalobca mal dvoch konateľov, pričom každý z nich bol oprávnený konať v mene spoločnosti samostatne, preto v prípade hospitalizácie jedného z konateľov, nič nebránilo druhému z konateľov. včas ospravedlniť neúčast'. S uvedeným dovolateľ nesúhlasil a uviedol, že z ustálenej rozhodovacej praxe vyplýva, že práve hospitalizácia v nemocnici je dostatočne vážnou okolnosťou, ktorú by súdy mali zohľadňovať.

Právna veta:

Účelom zákonnej úpravy je zabezpečiť žalobcovi súdnu ochranu aj v prípade, ak sa z ospravedlniteľného dôvodu neustanoví na pojednávanie, na ktorom súd rozhodol rozsudkom pre zmeškanie. V tomto konaní sa súd nezaobrá tým, či boli splnené zákonné predpoklady pre vydanie rozsudku pre zmeškanie, ale je oprávnený posúdiť len to, či okolnosti uvádzané a preukázané žalobcom (zistené súdom), ne/možno považovať za ospravedlniteľný dôvod neprítomnosti žalobcu na pojednávaní.

Príčina zmeškania pojednávania žalobcom musí mať s ohľadom na povahu, nepredvídateľnosť, závažnosť, rozsah alebo z iných dôvodov aspekt ospravedlniteľnosti (toho, čo je možné v danej veci ospravedlniť).

Právna oblasť: Civilné právo sporové

Právny inštitút: Rozsudok pre zmeškanie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – § 281

3. K dôvodom a účinkom nahradenia súhlasu druhého rodiča s nepovinným očkovaním

Rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 21CoP/82/2020 zo dňa 15. 12. 2020

Anotácia:

Rozhodnutie bolo vydané v spore rodičov, ktorí sa nezhodli v otázke nepovinného očkovania proti bakteriálnej meningitíde. Súd prvej inštancie rozhodol tak, že nahradil súhlas matky, ktorá bola proti uvedenému nepovinnému očkovaníu. Svoje rozhodnutie odôvodnil najmä tým, že napriek tomu, že ide o nepovinné očkovanie, ochorenie je natoľko závažné, že ak by u dieťaťa prepuklo, bolo by v priamom ohrození života. V odvolaní proti prvoinštančnému rozhodnutiu matka argumentovala, že aj oficiálne stanovisko príslušných autorít k očkovaníu je také, že očkovanie nie je zaradené medzi povinné očkovania; pri porovnaní rizík a prínosov daného očkovania zastáva názor, že riziká očkovania prevažujú.

Krajský súd v Prešove však s matkou nesúhlasil. V odôvodnení upozornil na to, že aj keď bol súhlas matky s očkovaním súdnym rozhodnutím nahradený, neznamená to, že očkovanie bude aj vykonané. O tom, či k vakcinácii dieťaťa skutočne dôjde, v konečnom dôsledku rozhodne lekár na základe posúdenia individuálneho zdravotného stavu dieťaťa. Nahradenie súhlasu s očkovaním má teda fakticky účinky do tej miery, že matka musí umožniť, aby bol za týmto účelom posúdený zdravotný stav dieťaťa. O vykonaní očkovania teda nerozhodne (s pomocou súdneho rozhodnutia) otec, ale lekár.

Právna veta:

Súd nie je oprávnený skúmať následky, ktoré očkovanie maloletým deťom, podľa názoru matky, môže spôsobiť. Súd rozhodnutím nerozhoduje o očkovaní maloletých detí, ale iba o nahradení súhlasu matky. Podľa ust. § 13 ods. 1 vyhlášky č. 585/2008 Z. z., očkovanie osôb vykonáva lekár na základe preskripčného obmedzenia po posúdení aktuálneho zdravotného stavu očkovanej osoby a po zhodnotení možných dočasných alebo trvalých kontraindikácií očkovania podľa písomnej informácie pre používateľa lieku a súhrnu charakteristických vlastností lieku. Kontraindikáciu zisťuje teda očkujúci lekár. Na prípadnú kontraindikáciu môže upozorniť rodič, ak takýto doklad má od iného lekára. Teda až v ďalšej etape, pri realizácii očkovania lekár môže posúdiť, či očkovanie je vhodné alebo nie. Predpokladom tohto postupu však je, aby vôbec dieťa bolo privedené na takéto posúdenie. Rozhodne je dôležité, že ošetrojúci lekár rozhodne o vhodnosti očkovania pre dieťa individuálne.

Právna oblasť: Rodinné právo

Právny inštitút: Rozhodovanie súdu pri nezhode rodičov

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 36/2005 Z. z. – § 35

4. Právny režim obchodno-právneho ručiteľského záväzku

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Obo/5/2020 zo dňa 29. 4. 2020

Anotácia:

Banka poskytujúca úver ako odvolateľka namietala právne posúdenie uplatneného nároku, keď zmluvy o ručení predložené žalobcom boli uzatvorené podľa § 303 a nasl. Obchodného zákonníka a zároveň aj podľa § 546 a nasl. Občianskeho zákonníka. V nadväznosti na uvedené sa mal uplatnený nárok posudzovať podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, a nie podľa Obchodného zákonníka. V nadväznosti na to žalovaná uviedla, že k zmluve o ručení nie je pripojená žiadna úverová zmluva, ktorá by na ňu odkazovala, nie je dostatočne jasne, určite a zrozumiteľne vyjadrené, čo predstavuje pohľadávku zabezpečenú ručením, v dôsledku čoho je ručenie neplatné pre jeho neurčitosť.

Právna veta:

Ak zabezpečený záväzok je záväzkom, na ktorý sa aplikujú ustanovenia tretej časti Obchodného zákonníka, rovnakým právnym režimom sa spravuje aj ručiteľský (akcesorický) záväzok.

Ako vyplýva aj z vyššie uvedeného, je vylúčené „štiepenie“ právnych režimov v takom zmysle, aby sa hlavný záväzok spravoval ustanoveniami tretej časti Obchodného zákonníka a ručiteľský záväzok ustanoveniami Občianskeho zákonníka.

Je nedôvodné tvrdenie odvolateľky, že by v súčasnosti bola považovaná za spotrebiteľku, keďže takéto postavenie by mohla mať ako ručiteľka len v prípade, že by samotná úverová zmluva bola spotrebiteľskou zmluvou (t. j. v situácii, kedy by dlžník bol spotrebiteľom), čo však v rozhodovanej veci nenastalo.

Právna oblasť: Obchodné právo

Právny inštitút: Ručenie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 513/1991 Zb. – § 1 ods. 2

5. Rozsah identifikácie osoby v žalobe

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/61/2020 zo dňa 29. 4. 2020

Anotácia:

Dovolateľka namietala, že bolo porušené jej právo na spravodlivé súdne konanie, pretože súd zastavil konanie, hoci pre takýto postup neboli splnené podmienky. Žalovaným subjektom v danom prípade nebola neexistujúca fyzická osoba, ale došlo k nesprávnemu uvedeniu jej dátumu narodenia, pričom ju označil iným identifikačným údajom (číslom občianskeho preukazu). Teda išlo o zjavnú vadu, t.j. odstrániteľný nedostatok žaloby.

Právna veta:

Žalobca nemusí mať vedomosť o dátume narodenia alebo rodnom čísle žalovanej fyzickej osoby, pričom tieto údaje nie sú ani verejne dostupné. Bezvýhradné trvanie na týchto identifikátoroch by znamenalo odňatie spravodlivosti. Preto, ak je fyzická osoba označená identifikačnými údajmi, ktoré umožňujú jej identifikáciu a nezameniteľnosť s inou osobou, žaloba nemusí obsahovať dátum narodenia alebo rodné číslo.

Právna oblasť: Civilné právo sporové

Právny inštitút: Žaloba

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – § 133 ods. 1

6. KS ZA na rozdiel od KS PR (sp.zn. 7Cob/12/2020): Nárok na úroky z omeškania z nevyplateného poistného plnenia vzniká už uplynutím lehoty podľa § 11 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z. z.

Rozsudok Krajského súdu Žilina sp. zn. 10Co/80/2020 zo dňa 30. 12. 2020

Anotácia:

Rozhodnutie bolo vydané v spore o doplatenie poistného plnenia v súvislosti so škodou spôsobenou prevádzkou motorového vozidla. Súd prvej inštancie okrem žalovanej istiny poškodenému priznal aj úrok z omeškania s tým, že podľa jeho názoru omeškanie vzniklo márnym uplynutím pätnásťdňovej lehoty, v ktorej malo byť v zmysle ustanovenia § 11 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z. z. vyplatené poistné plnenie. Poistovňa s priznaním úroku z omeškania nesúhlasila; v podanom odvolaní argumentovala, že úrok z omeškania je povinná podľa ustanovenia § 11 ods. 8 zákona hradiť len vtedy, ak nesplní povinnosti podľa ods. 6 (t.j. neviaže sa na povinnosť poskytnúť poistné plnenie).

Krajský súd Žilina uviedol, že si je vedomý nejednotnosti judikatúry ohľadom otázky vzniku nároku na úroky z omeškania z neposkytnutého poistného plnenia. Zdôraznil však, že ak by poistovňa nebola sankcionovaná úrokom z omeškania v prípade nepriznania (alebo krátenia) poistného plnenia už po uplynutí zákonnej lehoty na jeho vyplatenie, oplátilo by sa jej poistné plnenie v prvej fáze neposkytnúť. Následne by si tak filtrovala veriteľov podľa toho, či svoj nárok uplatnia pred súdom. Ak teda poistovňa neposkytne plnenie do 15 dní od skončenia prešetrovania, hoci by naň mal poškodený nárok, vzniká poškodenému právo na úroky z omeškania z nevyplateného plnenia už prvým dňom po uplynutí uvedenej lehoty.

Právna veta:

- I. Je neakceptovateľné, aby nebol úrokom z omeškania sankcionovaný poisťovateľ za to, že poškodenému „neprizná“ plnenie vôbec, resp. ho nedôvodne zníži; postačujúcim by – podľa žalovaného – bolo, ak uvedené poškodenému riadne a včas oznámi. Práve takýto prístup vedie k nevhodnej praxi, kedy poisťovne (so skúseností odvolacieho súdu možno uviesť, že minimálne s nedostatkom „dobrého úmyslu“) pri prvom posúdení nároku poškodeným ich nároky neopodstatnene výrazne kráti, eventuálne ich vôbec neakceptujú. Činia tak v podstate bez akéhokoľvek rizika, pretože ak ich dotknuté subjekty (spravidla po opakovanej vzájomnej komunikácii) aj zažalujú, v zmysle nimi prezentovaného výkladu by sa v omeškaní mohli/mali ocitnúť až právoplatnosťou súdneho rozhodnutia. Ide o však o maximálne účelovú argumentáciu.
- II. Žalovaný ako poisťovateľ je v kontexte riešenej problematiky rovnakým dlžníkom ako každý iný subjekt. Jeho povinnosť plniť vzniká v zákonom určenej lehote (§ 11 ods. 7 prvá alinea zákona č. 381/2001 Z. z.) a v zákonom/v zmluve vymedzenom rozsahu. Pokiaľ tento rozsah zistí nesprávne (nie je podstatné či vedome alebo či „len“ na základe vlastných nedôsledností) – v menšom rozsahu, resp. plnenie, ktoré by mal poškodenému objektívne poskytnúť, neopodstatnene zníži, potom úrok z omeškania je sankciou za toto nesprávne zistenie rozsahu plnenia, resp. nedôvodné zníženie nároku poškodeného.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Omeškanie dlžníka, Povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 517 ods. 1, 2
381/2001 Z. z. – § 11 ods. 7, 8

7. K možnosti zníženia výživného neodkladným opatrením, ak v neskončenom konaní o zapretie otcovstva vyšlo najavo, že otcovstvo je vylúčené

Uznesenie Krajského súdu Košice sp. zn. 8CoP/310/2020 zo dňa 4. 1. 2021

Anotácia:

Rozhodnutie bolo vydané v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia, v ktorom otec žiadal, aby mu bolo výživné k deťom znížené na minimum. Návrh odôvodnil tým, že v jeho veci prebieha aj konanie o zapretie otcovstva, v ktorom už súd prvej inštancie neprávoplatne potvrdil, že deti nie sú jeho; matka sa však proti rozhodnutiu odvolala, takže toto ani po dlhšej dobe vedenia sporu nenadobudlo právoplatnosť. S ohľadom na uvedené mal otec za to, že pokiaľ výsledky dokazovania jeho otcovstvo prakticky vylúčili, je z jeho pohľadu neúnosné čakať až na právoplatnosť rozhodnutia a nútiť ho naďalej platiť pomerne vysoké výživné.

Krajský súd Košice uviedol, že samotná okolnosť, že z dokazovania v konaní o zapretie otcovstva vyplynul záver, že otcovstvo k deťom nie je dané, nemôže odôvodniť nariadenie neodkladného opatrenia o znížení výživného. Ak by teda otec chcel byť úspešný, musel by preukázať, že mu v dôsledku platenia výživného v aktuálnej výške hrozí bezprostredná ujma, ktorá by odôvodňovala záver, že je v zmysle § 325 ods. 1 CSP potrebné bezodkladne upraviť pomery ešte pred právoplatným rozhodnutím v konaní o zapretie otcovstva.

Právna veta:

Odvolať súd v tejto súvislosti uvádza, že otec s výnimkou poukazovania na svoje záujmy a špecifickosť situácie, ani v odvolacom konaní neosvedčil žiadnymi listinnými, ani inými dôkazmi, že by mu v dôsledku platenia výživného v rozsahu 500 Eur mesačne hrozila bezprostredná ujma, ktorá by opodstatňovala potrebu bezodkladnej úpravy jeho pomerov akýmkoľvek znížením výživného na mal. deti ešte pred rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci vedenej na krajskom súde proti rozsudku okresného súdu, ktorým bolo určené, že nie je otcom mal. detí. Odvolaciemu súdu v tomto štádiu konania nepripadá prognózovať výsledok rozhodnutia o odvolaní matky a samotné neprávoplatné rozhodnutie o úspešnosti zapretia otcovstva, ani výška výživného, ktorá bola naposledy stanovená právoplatným rozhodnutím, automaticky nezakladá podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia v zmysle návrhu otca. Odvolací súd po preskúmaní prejednáwanej veci rovnako ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že podmienky pre dočasné zníženie výživného nie sú splnené, nakoľko ešte nebolo právoplatne rozhodnuté o zapretí otcovstva v merite veci v dôsledku matkou podaného odvolania. Odvolací súd nepopiera špecifickosť danej situácie, avšak zároveň musí dodržiavať zákonné dôvody upravené v § 325 ods. 1 CSP, ktoré musia byť v každom prípade splnené na to, aby súdu umožňovali nariadiť neodkladné opatrenie.

Právna oblasť: Rodinné právo, Občianske právo procesné

Právny inštitút: Zapretie otcovstva, Neodkladné opatrenie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – § 325 ods. 1
36/2005 Z. z. – § 86, § 87, § 93

8. K trvaniu prekážky v práci v súvislosti s časovým rámcom, v ktorom má byť zamestnanec osobne prítomný v ambulancii lekára

Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 15CoPr/2/2014 zo dňa 29. 10. 2014

Anotácia:

Napadnutým rozsudkom okresný súd určil, že skončenie pracovného pomeru okamžite dané žalobkyňou je neplatné a pracovný pomer žalobkyne u žalovaného naďalej trvá.

Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobkyňa sa žalobou podanou na okresnom súde domáhala určenia, že okamžité skončenie pracovného pomeru danej žalovaným je neplatné, a pracovný pomer žalobkyne u žalovaného trvá naďalej. Žalobkyňa bolo doručené okamžité skončenie pracovného pomeru z dôvodu, že porušila pracovnú disciplínu závažným spôsobom tak, že od 02.05.2013 nechodila do zamestnania, v dôsledku čoho jej evidujú neospravedlnenú absenciu v zamestnaní. Podľa názoru zamestnávateľa pracovný pomer bol účinne skončený doručením písomného oznámenia o okamžitom skončení pracovného pomeru dňom 07.05.2013. Žalobkyňa namietala, že nedošlo k porušeniu pracovnej disciplíny podľa § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce, pretože u nej nejde o neospravedlnenú absenciu, pretože po uzavretí pôvodnej práceneschopnosti dňa 30.04.2013 jej bola vyhotovená ošetrovujúcim lekárom nová práceneschopnosť od 02.05.2013, ktorú v ten deň ako platnú prostredníctvom syna doručila žalovanému.

Právna veta:

Zavinené nesplnenie povinnosti zamestnanca pri prekážke v práci včas požiadať zamestnávateľa o poskytnutie pracovného voľna, je iba porušením pracovnej disciplíny zamestnanca, nemá však bez ďalšieho za následok vznik neospravedlnenej absencie zamestnanca. Rozhodujúca je existencia prekážky v práci a jej trvanie. Ak ošetrovujúci lekár na základe vyšetrenia žalobkyne dospel k záveru, že je potrebné vystaviť PN a poslať žalobkyňu na ďalšie vyšetrenia, neprítomnosť v práci nemožno hodnotiť ako absenciu zamestnanca, a to ani tak, ako to vykonal prvostupňový súd, že považoval za absenciu neúčast od šiestej do desiatej hodiny, pretože ust. § 141 Zákonníka práce ani ďalšie takéto predpoklad neupravujú. Ak je totiž niekto skutočne PN, napr. v dôsledku chrípky alebo inej choroby, je logické a pravdepodobné, že navštívi lekára, nie je rozhodujúce, že tak neurobí o 06.00 hod, kedy začína pracovný čas u zamestnávateľa. Ak sa žalobkyňa dostavila na vyšetrenie o 10.00 hod, nikde nie je zohľadnená skutočnosť, ako dlho musela napríklad v ambulancii čakať na vyšetrenie, cestovať a podobne. Neospravedlnenú prítomnosť v práci preto nemožno vyvodzovať len zo záverov, kedy bola v skutočnosti osobne prítomná v ambulancii.

Právna oblasť: Pracovné právo

Právny inštitút: Skončenie pracovného pomeru, Prekážky v práci na strane zamestnanca

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 311/2001 Z. z. – § 63 ods. 1 písm. e), § 68 ods. 1 písm. b), § 141 ods. 1

9. Úmysel dodávateľa získať bezdôvodné obohatenie je daný chýbajúcimi údajmi pre výpočet RPMN, jej nesprávnej výšky a celkovej čiastky úveru; k dôkaznému bremenu ohľadom úmyslu

Rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 1CoCsp/16/2020 zo dňa 17. 12. 2020

Anotácia:

Rozhodnutie bolo vydané v spore o zaplatenie bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo z dôvodu preplatenia spotrebiteľského úveru o čiastku, ktorá nemala byť hradená z dôvodu jeho bezúročnosti a bezpoplatkovosti. Súd prvej inštancie posúdil nárok ako premlčaný (po uplynutí trojročnej premlčacej doby) s odkazom na skutočnosť, že spotrebiteľovi v postavení žalobcu sa nepodarilo preukázať úmysel dodávateľa bezdôvodne sa obohatiť.

Krajský súd Prešov s prvoinštančným súdom nesúhlasil. V odôvodnení rozhodnutia sa vyrovnáva aj so závermi prelomového rozhodnutia Najvyššieho súdu (sp.zn. 1Cdo/238/2017) ohľadom dôkazného bremena vo vzťahu k úmyslu dodávateľa bezdôvodne sa obohatiť. V tejto súvislosti odkazuje na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie, podľa ktorého je v rozpore s princípom efektivity vyžadovať od spotrebiteľa preukazovanie konania na strane dodávateľa. Na základe uvedeného uzatvára, že dôkazné bremeno ohľadom nedostatku úmyslu, resp. nedbanlivosti musí byť na dodávateľovi; z konkrétnych okolností posudzovaného prípadu navyše vyvodzuje, že ak v zmluve chýbali údaje pre výpočet RPMN, bola v nej uvedená jej nesprávna výška a neobsahovala ani celkovú čiastku úveru, bol úmysel dodávateľa minimálne nepriamy.

Právna veta:

- I. Nie spotrebiteľ by mal dokazovať firme jej vedomosť, ale firma by mala mať dôkazné bremeno, že nekonala úmyselne. Tak má veriteľ šancu dokázať len nedbanlivosť, aby sa aplikovala pre veriteľa priaznivejšia kratšia trojročná objektívna premlčacia doba.
- II. V prejednávanej veci treba zdôrazniť, že úmysel (minimálne nepriamy) je daný absenciou náležitých údajov v zmluve o spotrebiteľskom úvere (v zmysle vyššie uvedeného, t. j. všetky predpoklady pre výpočet RPMN, správna výška RPMN a celková čiastka úveru), čo je úmyselné porušenie Zákona o spotrebiteľských úveroch a z toho potom vyplýva ako nutný dôsledok aj úmysel (minimálne nepriamy) na strane dodávateľa aj získať bezdôvodné obohatenie. Preto možno konštatovať správnosť úvah súdu prvej inštancie o možnosti aplikovania desaťročnej objektívnej premlčacej lehoty v prejednávanej veci na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré je predmetom tohto konania.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné, Právo na ochranu spotrebiteľa

Právny inštitút: Premlčanie, Bezdôvodné obohatenie, Spotrebiteľské úvery

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 107
129/2010 Z. z. – § 9 ods. 2 písm. h), § 11 ods. 1 písm. b)

10. K fyzickému napadnutiu kolegu ako k dôvodu pre ukončenie pracovného pomeru

Rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 12CoPr/4/2020 zo dňa 30. 6. 2020

Anotácia:

V predmetnom spore súd riešil otázku, či je fyzický útok na kolegu závažným porušením pracovnej disciplíny alebo ide o menej závažné porušenie pracovnej disciplíny.

Právna veta:

- I. Žalobca sa priblížil do tesnej blízkosti, ktorá sa dá posudzovať ako narušenie osobnej zóny kolegu (druhého účastníka incidentu). Ten odsunul jednou rukou od seba žalobcu, pričom jeho druhá ruka bola zvesená popri tele dole a zo strany kolegu nedochádzalo k fyzickému približovaniu sa a zároveň k atakovaniu žalobcu, teda postoj a konanie kolegu voči žalobcovi nemal útočný, ale obranný charakter; naopak konanie žalobcu malo útočný a impulzívny charakter, ten sa prejavil už pri prvotnom priblížení sa ku kolegovi, naklonením sa k nemu a znovu priblížením sa do tesnej blízkosti kolegu a nakoniec jeho samotnou neprimeranou reakciou na obranné konanie kolegu a to jeho neprimeraným fyzickým útokom na osobu kolegu.
- II. Zo strany žalobcu nesporne došlo k porušeniu pracovnej disciplíny, ktoré porušenie žalovaný ako zamestnávateľ podľa pracovnej zmluvy uzatvorenej so žalobcom a podľa svojho Pracovného poriadku hodnotil ako závažné porušenie pracovnej disciplíny. Odvolací súd posudzoval, či sa v danej právnej veci jedná z vyššie uvedeného dôvodu o porušenie pracovnej disciplíny najvyššej intenzity (závažné porušenie), ktoré by bolo dôvodom pre okamžité skončenie pracovného pomeru alebo pre výpoveď z pracovného pomeru. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca sa síce svojím vyššie uvedeným konaním dopustil zavineného porušenia pracovnej disciplíny – fyzické napadnutie kolegu, avšak sa nejedná o porušenie pracovnej disciplíny najvyššej intenzity, teda sa nejedná o závažné porušenie pracovnej disciplíny, ale sa jedná o menej závažné porušenie pracovnej disciplíny, a to s ohľadom na žalobcu ako zamestnanca, jeho doterajší postoj k plneniu pracovných povinností, spôsob a intenzitu porušenia pracovnej disciplíny, ako aj s ohľadom na situáciu, v ktorej k porušeniu pracovnej disciplíny došlo a dôsledky porušenia pre žalovaného ako zamestnávateľa a v neposlednom rade s ohľadom na skutočnosť, že konanie žalobcu nespôsobilo žalovanému škodu.

Právna oblasť: Pracovné právo

Právny inštitút: Výpoveď z pracovného pomeru, Okamžité skončenie pracovného pomeru

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 311/2001 Z. z. – § 63 ods. 1 písm. e), § 68 ods. 1 písm. b)

11. K obsahu náležitej starostlivosti potrebnej pre zvrátenie následkov zmeškania lehoty na zaplatenie udržiavacieho poplatku za patent

Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 23S/55/2020 zo dňa 25. 11. 2020

Anotácia:

Rozhodnutie bolo vydané v konaní o správnej žalobe proti rozhodnutiu predsedu Úradu priemyselného vlastníctva SR v spojení s prvostupňovým rozhodnutím úradu, ktorým bola zamietnutá žiadosť poplatníka o uvedenie do predošlého stavu v zmysle ustanovenia § 10 zákona č. 495/2008 Z. z. ktorou poplatník sledoval zvrátenie zániku patentu v dôsledku zmeškania zákonnej lehoty na zaplatenie udržiavacieho poplatku za patent. Poplatník žiadosť odôvodnil tým, že napriek tomu, že náležitú starostlivosť zachoval, k nezaplateniu poplatku došlo zhodou nešťastných okolností spôsobených kombináciou mylnej interpretácie záznamov v systéme na sledovanie splatnosti udržiavacích poplatkov a úkonov súvisiacich s prevodom patentu. Úrad žiadosť zamietol najmä z toho dôvodu, že k dodatočnému overeniu zaplatenia udržiavacieho poplatku nedošlo ani po doručení upomienok na zaplatenie.

Súd rozhodnutie úradu zrušil. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia vyplýva, že nedostatok náležitej starostlivosti v zmysle ustanovenia § 10 zákona č. 495/2008 Z. z. treba vykladať predovšetkým ako opomenutie zaplatiť poplatok; z okolností prípadu však nevyplýva, že by na strane poplatníka došlo k opomenutiu – poplatník naopak nezaplatenie odôvodnil nešťastnou zhodou okolností. Úrad mal podľa názoru súdu tieto skutočnosti zohľadniť práve s ohľadom na zrejmy úmysel poplatníka poplatok riadne zaplatiť.

Právna veta:

- I. Správny súd zastáva názor, že posudzovať splnenie podmienky vynaloženia náležitej starostlivosti je potrebné v súvislosti s okolnosťami, ktorú si vyžadovali. Takouto okolnosťou, ktorá determinovala intenzitu náležitej starostlivosti bola skutočnosť, že dochádzalo k prevodu patentu, čo zároveň, z dôvodov vyššie uvedených logicky vylučovalo nezáujem žalobcu na zaplatení udržiavacieho poplatku za poskytovanie verejnoprávnej ochrany patentu.
- II. Správny súd má za to, že došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, čo malo za následok vydanie nezákonného rozhodnutia. Nesprávne právne posúdenie vychádza z nesprávnej aplikácie správnej úvahy, že nejde o ojedinelú a mimoriadnu okolnosť, ale o sled viacerých okolností, na základe ktorých nemožno ustáliť záver, že žalobca postupoval s náležitou starostlivosťou primeranou okolnostiam. Omyl v úsudku pramení najmä z nezohľadnenia skutočnosti, že k nezaplateniu udržiavacieho poplatku s následkom zániku patentu došlo v období, keď žalobca nadobúdala patent s úmyslom stať sa majiteľom patentu. A teda nebol dôvod pochybovať o tom, že by žalobca nemal záujem zaplatiť udržiavací poplatok za udržiavanie platnosti patentu, čo je základnou podmienkou jeho verejnoprávnej ochrany.

Právna oblasť: Právo duševného vlastníctva

Právny inštitút: Poplatok za udržiavanie platnosti patentu

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 495/2008 Z. z. – § 10

12. K spôsobilosti leasingového nájomcu uzatvoriť zmluvu o dielo spočívajúcu v oprave predmetu leasingu

Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 43Cob/38/2020 zo dňa 30. 6. 2020

Anotácia:

Predmetom sporu bolo tiež posúdenie otázky, či je leasingový nájomca oprávnený uzatvoriť zmluvu na opravu predmetu leasingu, aj keď nie je vlastníkom opravovanej veci.

Právna veta:

Odvolačný súd sa ďalej zaoberal aj základnou otázkou, či za situácie právneho postavenia žalovaného ako leasingového nájomcu motorového vozidla, ktoré malo byť ponechané na opravu u žalobcu, je žalovaný osobou spôsobilou samostatne zmluvne sa zaviazat' na uzatvorenie zmluvy o dielo bez ohľadu na skutočnosť, že v čase tohto úkonu nebol vlastníkom veci, ktorú ponechal na opravu u žalobcu. Odvolací súd je toho názoru, že žalovaný nepochybne takéto oprávnenie mal, aby sám uzatvoril vo vlastnom mene a na vlastný účet zmluvu o dielo, predmetom ktorej bola oprava motorového vozidla ako predmetu leasingu vo vlastníctve tretej osoby.

Právna oblasť: Obchodné právo

Právny inštitút: Zmluva o dielo

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 513/1991 Zb. – § 536

13. Ak správca neuvedie pri uzatváraní zmluvy údaje o úpadcovi, platí, že koná vo svojom vlastnom mene

Rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 8Cob/70/2019 zo dňa 30. 6. 2020

Anotácia:

Okresný súd rozhodol, že žalovaná správkyňa konkurznej podstaty uzatvorila zmluvu o inzercii so žalobcom vo vlastnom mene a na vlastný účet, a nie v mene a na účet úpadcu, keďže zo žiadneho z identifikačných údajov zmluvných strán, resp. z údajov o osobe odberateľa nebolo možné vyvodiť, že žalovaná tak učinila v mene a na účet úpadcu a ktorého konkrétneho úpadcu.

Proti tomuto rozsudku podala žalovaná odvolanie, ktoré odôvodnila tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. K aplikácii ust. § 44 ods. 1 ZoKR súdom prvej inštancie žalovaná uviedla, že z logického a gramatického výkladu tohto ustanovenia je zrejmé, že na správcu konkurznej podstaty prechádzajú len tie oprávnenia, ktoré má úpadca a ktoré sa týkajú nakladania s majetkom, ktorý podlieha konkurzu. Predmetom tohto súdneho konania je však zaplatenie sumy za zverejnenie inzerátu, ktorý sa týkal procesu speňažovania majetku podliehajúceho konkurzu a ktorý realizoval konkurzný správca ako dražobník za primeraného použitia zákona o dobrovoľných dražbách.

Zastávala názor, že pre aplikáciu § 44 ods. 1 ZoKR, je potrebné najprv zistiť, či vo všeobecnosti vlastník nehnuteľnosti, ktorá je predmetom dražby, má oprávnenie v zmysle zákona o dobrovoľných dražbách, zverejniť inzerát o plánovanej dražbe v periodickej tlači. Ak vlastníka takéto oprávnenie má, v prípade ak na majetok tohto vlastníka, je vyhlásený konkurz, oprávnenie vlastníka zverejniť inzerát v periodickej tlači, prechádza dňom vyhlásenia konkurzu na súdom ustanoveného správcu konkurznej podstaty.

Právna veta:

Skutkové zistenia prvoinštančného súdu majú oporu vo vykonanom dokazovaní, z ktorého nepochybne vyplynulo, že žalovaná uzatvorila zmluvu o inzercii so žalobcom vo vlastnom mene a na vlastný účet, a nie v mene a na účet úpadcu, keďže zo žiadneho z identifikačných údajov zmluvných strán, resp. z údajov o osobe odberateľa nebolo možné vyvodiť, že žalovaná tak učinila v mene a na účet úpadcu a ktorého konkrétneho úpadcu. Súdom prvej inštancie správne akcentoval, že pokiaľ v predmetnej zmluve bola ako odberateľ označená žalovaná s uvedením jej mena, priezviska, miesta podnikania totožného s bydliskom a IČO, bez ohľadu na to, že pri podpise zmluvy použila aj pečiatku, na ktorej sa nachádzalo označenie správca a číselný údaj o zápise v zozname správcov, platí, že konala vo vlastnom mene, a to z dôvodu absencie označenia konkrétneho úpadcu, v mene a na účet ktorého v zmysle ust. § 44 ods. 1 ZoKR mala konať. Na účely posúdenia charakteru nároku žalobcu na poskytnutie odplaty za realizáciu inzertnej činnosti bolo potrebné vysporiadať sa s otázkou identifikácie zmluvnej strany, v prospech ktorej žalobca plnenie poskytol. Odvolací súd zhodne s prvoinštančným súdom zastáva názor, že ak žalovaná pri uzatváraní zmluvy neuvedla žiadne údaje o úpadcovi, v mene a na účet ktorého predmetnú zmluvu so žalobcom uzatvárala, s poukazom na ust. § 32 ods. 1 Občianskeho zákonníka platí, že konala vo vlastnom mene a musí z takého konania znášať právne dôsledky.

Právna oblasť: Konkurz

Právny inštitút: Nakladanie s majetkom úpadcu

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 7/2005 Z. z. – § 44

14. Prípustnosť dovolania pri nerešpektovaní prejudiciality

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obdo/6/2020 zo dňa 29. 5. 2020

Anotácia:

Odvolací súd ani jednu vecnú odvoláciu námietku žalovaného nevyhodnotil ako opodstatnenú a dôvodnú. Nestotožnil sa s odvolacím tvrdením žalovaného, že v prejednávanej veci ide o prekážku res iudicata (keď rozhodnutím sp. zn. 38Cb/130/2010 zo dňa 20. 06. 2012, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 16Cob/126/2012 zo dňa 16. 09. 2014 v časti o zaplatenie 225.492,92 eur s príslušenstvom, bolo žalobe v tejto časti vyhovené a rozsudky nadobudli právoplatnosť). Žalovaný tvrdil, že súd prvej inštancie mal povinnosť vychádzať z už právoplatne vyriešenej predbežnej otázky o tom, že zmluva o budúcej zmluve a zmluva o zriadení vecného bremena sú neplatné a vzťah medzi žalobcom a žalovaným je občiansko-právnym vzťahom.

Žalovaný v dovolaniach namietol nerešpektovanie zásady prejudiciality.

Právna veta:

Pokiaľ Krajský súd ako odvolací súd nezohľadnil zásadu a účinky prejudiciality a z už právoplatne vyriešenej predbežnej otázky medzi žalobcom a žalovaným ohľadom neplatnosti zmlúv a právneho režimu ich vzťahu nevychádzal, potom žalovaný opodstatnene namietal, že odvolací súd sa pri riešení predmetných právnych otázok odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a zároveň dôvodne namietal nesprávne právne posúdenie uskutočnené súdmi nižšej inštancie.

Právna oblasť: Civilné právo sporové

Právny inštitút: Predbežná otázka

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – § 421 ods. 1

15. K postúpeniu pohľadávky na náhradu škody z titulu nutnosti vynaloženia nákladov na prenájom náhradného vozidla na prenajímateľa vozidla

Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 41Cob/33/2020 zo dňa 13. 8. 2020

Anotácia:

žalobca sa žalobou doručenou upomínaciu Okresnému súdu Banská Bystrica domáhal vydania rozhodnutia, ktorým súd zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 74,50 Eur s 5 % úrokom z omeškania ročne z tejto sumy od 23.5.2018 do zaplatenia a zaviazal ho na náhradu trov konania žalobcovi. Žalobca žalobu odôvodnil tým, že na základe škodovej udalosti evidovanej u žalovaného došlo ku škode na vozidle poškodeného. Škoda bola spôsobená prevádzkou motorového vozidla poistenca žalovaného. V dôsledku uvedeného bol poškodený nútený užívať náhradné vozidlo na zabezpečenie svojich potrieb, a to zapožičaním si náhradného vozidla u žalobcu. Po ukončení nájmu žalobca vystavil poškodenému faktúru, ktorú si tento uplatnil na náhradu u žalovaného. Oznamením o poistnom plnení žalovaný oznámil poškodenému šetrenie udalosti tak, že neuznal uplatnenú výšku v plnom rozsahu. Poškodený následne uzatvoril so žalobcom Zmluvu o postúpení pohľadávky, ktorej predmetom bol nárok na náhradu škody vyplývajúcej z predmetnej poistnej udalosti z titulu náhrady účelne vynaložených nákladov na prenájom náhradného vozidla, ktorú skutočnosť oznámil žalovanému. V upomínacom konaní súd vydal platobný rozkaz, proti ktorému žalovaný podal v zákonnej lehote odpor s vecným odôvodnením.

Právna veta:

- I. Žalovaný namietal, že žalobca ako prenajímateľ vozidla voči poškodenému je jeho veriteľom, a preto nemohol poškodený na žalobcu postúpiť žiadnu pohľadávku, pretože sa jedná o záväzok z dôvodu uzavretej zmluvy o nájme medzi poškodeným a žalobcom. S takýmto skutkovým vyhodnotením a právnym záverom odvolací súd nesúhlasí. Žalovaný opomína skutočnosť, že sa jedná o samostatné právne vzťahy. Na jednej strane je vzťah medzi žalobcom a poškodeným vzniknutý na základe zmluvy o nájme motorového vozidla, v ktorom vystupuje poškodený ako dlžník žalobcu – veriteľa. Na druhej strane existuje samostatný vzťah medzi poškodeným a žalovaným, pričom poškodenému zákoná úprava priznáva priamy nárok na náhradu škody od žalovaného ako poisťovateľa škodcu, ktorý spôsobil poistnú udalosť v zmysle § 15 ods. 1 ZoPZP.
- II. Odvolací súd nesúhlasí ani s ďalším záverom žalovaného, že k úhrade faktúry nemohlo ani dôjsť na základe vzájomného zápočtu medzi žalobcom a poškodeným, keď tvrdil, že prejav vôle strán smeroval najprv k postúpeniu pohľadávky (podľa žalovaného neexistujúcej pohľadávky) a až následne k zápočtu vzájomných pohľadávok. Treba zdôrazniť opätovné nerozlišovanie právnych úkonov a účinkov vyvolaných zmluvou o postúpení pohľadávky. Stranám tejto zmluvy nič nebránilo vzájomné plnenia „uhradiť“ vzájomným zápočtom. Zápočítanie predstavuje zákonom dovolený legálny spôsob zániku záväzkov, kedy reálnu úhradu finančnými prostriedkami nahrádza zápočet vzájomných pohľadávok ako zákonom predpokladaný zánik záväzkov. Teda zaplatenie dohodnutého nájomného žalobcovi zo strany poškodeného, čím dochádza na jeho strane k vzniku škody, bolo nahradené započítaním oproti pohľadávke poškodeného na odplatu za postúpenie pohľadávky voči žalovanému. Odvolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že dohodou podľa § 364 Obchodného zákonníka je možné započítať akékoľvek vzájomné pohľadávky, t.j. aj nesplatené, resp. voči splatnej aj nesplatenú pohľadávku. Vzájomné platobné povinnosti, a to úhrada nájomného zo strany poškodeného v prospech žalobcu a následne úhrada žalobcu voči poškodenému, ako odplata za postúpenie pohľadávky voči žalovanému bola nahradená vzájomným započítaním podľa zmluvy o postúpení pohľadávok. Skutočnosť, že k týmto úkonom došlo v jednej zmluve v ten istý okamih, nie je v rozpore so zákonom, ako správne uviedol okresný súd. Uvedenými úkonmi sa postavenie žalovaného nezmenilo ani k povahe jeho záväzku, a ani k jeho výške, zmenil sa „len“ subjekt oprávnený na toto plnenie.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Postúpenie, Zápočítanie, Povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 524, § 525, § 580, § 581
381/2001 Z. z. – § 4 ods. 2, § 15